

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ
КАМІТЭТАУ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОўНАГА Чырвонага Сцяга
ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

ГАЗЕТА ўЗНАГОРДЖАНА
ГАНАРАВАЙ ГРАМАТАЙ
ВЯРХОўНАГА САВЕТА

БССР

1987

11 ЧЭРВЕНЯ

ЧАЦВЕР

№ 21 (1542)

ВЫДАЕЦЦА З 1922 ГОДА

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ
ТЭЛЭТАЙП
УЧОРА • СЕЊНЯ • ЗАўТРА

НАДЗЕННЫЯ ПЫТАННІ

універсітэцкага жыцця былі разгледжаны на апошнім пасяджэнні бюро парткома. Прэсутныя абмеркавалі ход выканання пастанова бюро парткома ад 8 кастрычніка 1986 года «Аб стане палітыка-выхаваўчай работы на кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі прыродазнаўчых факультэтаў», а таксама стан работы партыйнай і камсамольскай арганізацыі універсітэта па інтэрнацыянальнаму і ваенна-патрыятычнаму выхаванню моладзі.

Са справаздачай аб выкананні патрабаванняў Статута КПСС і аб рабоце па мабілізацыі калектыву падраздзялення на выкананне рашэнняў XXVII з'езда партыі выступіў дажан філалагічнага факультэта А. А. Волк.

Разгледжаны пытанні аб ходзе выканання пастанова бюро парткома універсітэта ад 28 студзеня гэтага года «Аб практыцы работы партыйнай арганізацыі НДІ ПФП імя А. Н. Сеўчанкі па развіццю крытыкі і самакрытыкі, па рабоце з пісьмамі, скаргамі і прапановамі працоўных» і аб падрыхтоўцы да прыёму студэнтаў на 1987—1988 вучэбны год.

З. АЛЯШКЕВІЧ.

ХТО ЖАДАЕ АДПАЧЫЦЬ

і папрацаваць у час летніх каникулаў? Для вас камітэт камсамола універсітэта фарміруе атрад студэнтаў, які ў жніўні будзе працаваць у інтэрнацыянальным лагэры працы і адпачынку «Любань». Байцы атрада вызваляюцца ад сельскагаспадарчых работ.

Заявы прымаюцца ў 306 пакоі галоўнага корпусу.

А. САМУЎЛІЧ.

ГАРАЧЫЯ ВІНШАВАННІ

ад родных, сяброў, знаёмых, аднакурснікаў атрымлівае ў гэтыя дні студэнт другога курса факультэта радыёфізікі і электронікі Андрэй Гарбацэвіч. Не так даўно ён стаў чэмпіёнам СССР па лёгкай атлетыцы.

З. АЛЯКСАНДРАВА.

ЖАНОЧАЯ КАМАНДА

па баскетболу БДУ імя У. І. Леніна заняла першае месца ў спаборніцтвах сярод ВДУ Беларусі.

В. ШХІНЬЯН.

З КАНЦЭРТАМ

перад выбаршчыкамі адзінаццаціга выбарчага ўчастка па вуліцы Грушаўскай выступаць калектывы мастацкай самадзейнасці гістарычнага факультэта універсітэта.

М. ТАРАСАВА.

Студэнцкі кандыдат

Ці думаў калі-небудзь раней Сяргей Літвінчук, што ён будзе вылучаны кандыдатам у дэпутаты Мінскага гарадскога Савета народных дэпутатаў? Напэўна, не.

А вось сёння, 4 чэрвеня, сядзеў у прэзідыуме ў актавай зале інтэрната № 2 і ўважліва слухаў парады і пажаданні выбаршчыкаў. Што ў яго было дагэтуль? Бадай, самае важнае — праца ў Ленінабазе, дзе Сяр-

гей быў камандзірам камуністычнага будатрада «Белая Русь». Жаданне ехаць іменна туды ўзнікла адразу, як толькі гісторыкі даведзіліся пра землетрасенне, эпіцэнтрам якога быў горад Ленінабазе. Не дзіўна, што камандзірам такога камуністычнага атрада стаў сакратар камітэта камсамола гістфака. Сапраўднае лідэрства праяўляецца толькі там, дзе цяжка, дзе экстрэмальныя ўмовы, дзе ад чалавека патрабуюцца ўсе яго сілы.

Гісторыкі перамаглі. Ні нязвыклы клімат, ні спякота, ні дрэнныя ўмовы не перашкодзілі ім працаваць на выдатна. І як вынік — першае месца ў сацыялістычным спаборніцтве сярод будатрадаў, якія дапамагалі адбудоўваць разбураныя дамы, школы, дзіцячыя сады.

А потым зноў былі вучоба, камсамольская работа і... сённяшня сустрэча.

С. ПЛЫТКЕВІЧ.

Фота АУТАРА.

Усё пачалося з таго часу, калі ў аўдыторыі 712 біялагічнага факультэта з'явілася на свет анкета. Яна доўга вандравала з курса на курс, з кафедры на кафедру, увачавікі павялічвалася ў памерах і нарэшце вярнулася да членаў рэдакцыйнай калегіі насценнай газеты «Vita». На анкету адказаў 121 чалавек. Гэта сведчыць аб вялікай цікавасці і студэнтаў, і выкладчыкаў да «Асноўных напрамкаў перабудовы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў краіне».

ІНФАРМАЦЫЯ ДЛЯ АЗНА- ЯМЛЕННЯ З АНКЕТАЙ:

1. Калі лепей праводзіць гутарку з абітурыентам: да экзамена або пасля?
2. Ці патрэбны жорсткі адбор студэнтаў у час вучобы?
3. Ваша меркаванне аб вольным наведванні лекцый?
4. Для чаго нам дзень самападрыхтоўкі?
5. Як лепей размяркоўваць стыпендыю?

Адказы былі розныя — ад катэгарычных: «Я лічу, што лекцыі не патрэбны зусім» ці «Не!!! Вольнае наведванне дэзарганізуе студэнтаў» да разважлівых: «Жорсткі адбор крайне неабходны. Для студэнтаў са здавальняючымі адзнакамі на трэцім курсе вучоба на старэйшых не мае сэнсу. Для такіх дастаткова і дыплама ад сярэдняй спецыяльнай адукацыі».

Сёння мы змяшчам некаторыя з адказаў на анкету.

Адказвае дацэнт кафедры дарвінізму і генетыкі Я. І. Тарасевіч:

— Добра было б залічваць на I курс усіх, хто паспяхова здаў уступныя экзамены. Спачатку ў якасці кандыдатаў. А потым на працягу першага семестра (або нават курса) адбіраць дастойных быць студэнтамі універсітэта. Зразумела, патрэбна, каб адбор быў жорсткім, прынцыповым. А вось колькасць лекцый, лічу, можна скараціць да мінімуму (наогул абмежавацца метадычнымі рэкамендацыямі і спісам літаратуры па кожнаму раздзелу праграмы). Але каб працавалі ўсе, нават тыя, хто не жадае, неабходна прадумаць сістэму кан-

КАЛЕКТЫўНЫ КАРЭСПАНДЭНТ — «Vita»

У чаканні перамен

ролю. Можна, напрыклад, канспектаваць арыгінальныя працы і пісаць рэфераты па пэўных тэмах і праблемах.

Размеркаванне стыпендыі я б аддала самім групам, камсамольцам. Дэканат тады б толькі адзначыў агульную колькасць стыпендыі, а потым зацвярджаў рашэнне групы.

Меркаванні дацэнта, загадчыка кафедры фізіялогіі раслін Л. В. Кахновіч:

— Згодна з тым, што неабходны жорсткі адбор. Але ж гэта няпростая задача. Галоўнае не «згубіць» будучага добрага студэнта. Вялікую ролю адыгрываюць тут вынікі экзаменаў, добрае веданне асноўных дысцыплін. Але трэба ўлічваць і асэнсаванае імкненне атрымаць іменна гэтую спецыяльнасць і прафесію. А гэта не заўсёды атрымліваецца.

І гутарка павінна весціся ўжо пасля здачы экзаменаў, калі абітурыент, акрамя свайго жадання паступіць, мае нейкі рэальны багаж у выглядзе здадзеных экзаменаў, адказаў, уражанняў ад гутарак на экзамене, поспехаў і паражэнняў. Пытанні ж, якія задае камісія па прафарыентацыі, павінны накіроўвацца на раскрыццё прычын,

што прымусілі абітурыента выбраць іменна гэтую прафесію.

Да пытання аб вольным наведванні. Яно і зараз у нас у нейкай ступені вольнае. Таму што на адной лекцыі студэнт спяшаецца пачуць і запісаць усё, на другой — прысутнічае

саманадрыхтоўкі, адкажу адназначна: не. Гэта нахшталт месячніка бяспекі руху. Саманадрыхтоўка трэба ўсё жыццё. Я, ва ўсякім разе, заўсёды так раблю.

А жорсткі адбор у час вучобы, на маю думку, — адзіны крытэрыі прафесійнай прыгоднасці студэнта, яго цікавасці да спецыяльнасці і яго поспехаў у ёй. Не будзе гэтага — не будзе і спецыяліста. Каго ж тады мы вучым і навошта?

Б. Ф. Осіпаў, дацэнт кафедры фізіялогіі чалавека і жывёл:

— Сучасныя студэнты жадаюць у большай ступені быць самастойнымі, свярджваючы, што яны могуць засвоіць большую частку матэрыялу без дапамогі выкладчыкаў. Згодзен з імі да некаторага абмежавання. У гады юнацтва я экстрэмна здаў экзамены за 10 клас сярэдняй школы з выдатнымі адзнакамі. За 5 гадоў вучобы ў ВДУ скончыў 9 курсаў: два курсы фізіка-матэматычнага факультэта нашага універсітэта, два курсы энергетычнага факультэта Беларускага політэхнічнага інстытута і пяць курсаў біяфака. Значыць, можна добра займацца і самастойна. Аднак я адчуваў прагалы ў ведах, і таму аўдыторыяны заняты ўсё ж неабходны. Яны прывучаюць набываць веды ў пэўнай сістэме, выходзяць звычайна да паўсядзённай працы і самадyscyпліны, дазваляюць даведацца аб адносінах лектара да гой ці іншай праблемы.

На маё меркаванне, лекцыя з'яўляецца адной з асноўных форм падрыхтоўкі студэнтаў да самастойнасці. Мета лекцыі і лектара — прывіваць навыкі самастойнага мыслення ў канкрэтнай галіне ведаў.

А самае галоўнае — кожны дзень рыхтаваць сябе да працы. І ніколі не быць бяздзейным.

На пытанне, ці патрэбны дзень

АУТОБУСНЫ ПРЫПЫНАК. Цішыня. Усё яшчэ гучаць у памяці словы, сказаныя мне на развітанне: «Спадыёмся, што вы дапаможаце...» Размова скончана. Можна схаваць бланкет, пасядзець, паразважаць.

— Зноў гэтая гісторыя? Адзінаццаць пар вачэй. Па-даросламу сур'ёзна, усхваляванна і спакойна позірка. Амаль уся група. Адчуваецца, не адзін-два, шмат разоў давалася ім вось так перадумаць і ўспамінаць, пераказаць і нанова перажываць не вельмі прыемныя падзеі, што адбываюцца ў групе ўжо трэці год.

— Навошта вам пісаць пра Алену?

— Не разумелі многія на факультэ-

На факультэце (і не на адным, таму не называю прызвіччэй) такім станам спраў задаволены.

— Хаця б з усімі «хвасцістамі» разабрацца. — надзіліўся неяк акадэмічнай работай. — А троечнікі нашаму жыццю не перашкоджаюць.

Ніхvat калі яны складаюць палову факультэта?

«Я адзін іду ў нагу»

АЛЕНА Сяржан таксама лічыць сябе на сваім месцы. Толькі ўжо

і паразважаць цвяроза, адкінуўшы лішнія эмоцыі і самаўпэўненасць: «А ці на сваім месцы?» Такага Алена не зрабіла.

А потым была педагагічная практыка. «Практыка — не тэорыя, у ёй правяць сябе намнога лягчэй», — думала Алена, не уяўляючы яшчэ, як яна памыляецца.

Хвалявалася ўсе без выключэння. Алена знешне была вельмі спакойнай. Згадзілася весці ўрок у шостым класе, у той час, калі іншыя займаліся з пяцікласнікамі. «Дзеці за мной гуртам бегаюць», — спрабавала даказаць, напэўна, не толькі сабе, але і аднакурснікам. Але дзяўчаты, якія прысутнічалі на ўроку, заўважылі і шум у класе, і манатоннае чытанне матэрыялу па канспекту, і няўмённым правесці аглядае. Чудзіла дзіцячы выказванні: «Мы лепей дома самі выву-

Група... з дадаткам

Я ПАПРАСІЛА іх сесці, як на звычайных занятках. Света Лявонава, Алена Зарубіна, Лілія Салаўёва... Паспрабавала адшукаць сярод іх Алену Сяржан. Нічога не атрымалася. Нешта было не так. Потым я разумела. Група расказвала пра Алену. Рознымі галасамі, не падобнымі адна да другой інтанацыямі. І ўсё ж адчувалася, што ўсе яны разам. Алены ж сярод іх не было. Яна моўчкі сядзела за апошнім сталом пустага рада. Група расказвала пра Алену, пра тое, як здарылася, што стала яна чужой.

— Усе на факультэце здзіўляюцца, адкуль яны ўзяліся такія? —

куе Алена) з таго часу, калі за стругу камсамольскага білета яе выключалі на пасяджанне персанальнай камісіі. Патрэбна была характарыстыка. Група сцярдзела: не жыве Алена разам з усімі, проста крочыць непадалёку. Па грамадска-палітычнай атэстацыі атрымала «нездавальняюча».

— За што? — запытала я ў групы.

— За нічога, — адказала за ўсіх Жанна Станкевіч. — Не ўдзельнічала, не выконвала, не прыходзіла... Трэба было неяк апраўдвацца, і яна ўспамінала:

— На сходзе я заўсёды хаджу, калі скажучь. Зусім надаўна малявала газету. А яшчэ я памочнік шэфскага сектара...

Затое свае патрабаванні групе яна можа сфармуляваць з дакладнасцю: «Не дапамагаюць у вучобе, выхваляюць з групы».

— Мы не супраць Лены, мы — супраць пасрэднасці, — гавораць дзяўчаты.

Спачатку яны спрабавалі дапамагчы. Потым пачалі змагацца. Абмяркоўвалі вынікі паспяховасці (дакладней, неспяховасці). Нарэшце, наогул перасталі заўважаць Лёну.

Лёніна мама назвала гэтую барацьбу «ганеннем». У нейкай ступені так яно і было. Пасля зняважлівых позіркаў і непрыемных слоў не кожны адважыцца падыйсці да каго-небудзь, а жыві аднаму ў групе, дзе ўсе сябруюць паміж сабой, і зусім немагчыма. Атрымліваецца: змаганне дзеля змагання. Тым больш, што ўсе тут на адно. А гэта і сапраўды нагадвае ганенне.

— Уявіце сябе на яе месцы, — прапанавала ім пасля скаргі Лёны Людміла Васільеўна Кахновіч, якая ў той час выконвала абавязкі сакратара партыйнага бюро. — Калі ўжо ставіцца прынцыпова, то да ўсіх, разбірацца без шуму і гоману.

За стварэнне няспраўнага становішча ў групе сакратару камсамольскай арганізацыі Лілія Салаўёвай было вынесена папярэджанне.

Па справе Алены Сяржан персанальная камісія вынесла рашэнне: хадзіць аб выключэнні яе з універсітэта.

Пасяджанне персанальнай камісіі адбылося ў сакавіку. У канцы мая я пачула:

— Навошта выносіць смецце з хаты? Усе запэчанасці яна здада. Да таго ж, трэці курс...

Гімн пасрэднасці

БРАЗУМЕЛА, ні Лёна, ні герой першай часткі матэрыялу не з'яўляюцца злоснымі парушальнікамі грамадскага спакою. Яны пераходзяць з курса на курс, прыкрываючыся нягучным азначэннем — «ціхія троечнікі». Дысцыплінаваным (а як жа? заняткі заўсёды навелваюць). Мабыць, за гэтую дысцыплінаванасць і адзнакі атрымліваюць. З імі намнога лягчэй, чым са звольнымі і няўрымслівымі, якія жадаюць займацца самакіраваннем. Дарчы, апошніх ужо берагчы патрэбна, пакуль яшчэ іх не ўраўняла да сярэдняга. А ў сярэдзіне, як вядома, і больш цёпла, і больш спакойна.

Выявляем пасрэднасць да тройкі і тым самым пераходзім да першай таленавітага. Таму што ролі не маюць асаблівага значэння. Таму што на лекцыях, семінарах і экзаменах выкладчыкі вымушаны арыентавацца на законную «шэрасць», астатнія ж у гэты час асуджаны на нуду. А потым здзіўляемся, чаму вучыцца добра лічыцца ўжо дрынём, а паднятую руку сярэдню агульнага маўчання прымаюць амаль што за здраду. Чаму? Таму што не жадаем выносіць смецце з хаты і спасылаемся на настаўнікаў у школе: «Дрынёвая падрыхтоўка, наўменне працаваць, нізкі ўзровень... Сапраўды, на тым жа біяфаку сярод 50 медалістаў, якія наступілі ў 1986 годзе, знайсціся толькі два выдатнікі. Пяць «медалістаў» мелі ў змовую сесію двойкі. Ступня арыфметыка? А вучыць наступны аб'екты вучыцца будуць вышэйшай біяфака, многія з якіх, каб дагадзіць валу, з сесіі ў сесію атрымліваюць тройкі замест двоек і цягнуць за сабой «хвасты». Вось дзе і працягваюцца вытворныя ўраўнавання.

— Гэта не тэма для матэрыялу, — спрабавалі запэўніць мяне. — Азірніцеся навокал, «ціхія троечнікі» сустракаюцца не толькі на біяфаку. Пакуль існуе тройка як адзнака, будзе існаваць так званы вузавы вал і працэнт паспяховасці. Дэканат нічога зробіць не можа.

А я ведала дэкана, які ганарыўся тым, што яго факультэт быў на апошнім месцы па паспяховасці. Затое і пасрэднасці сустракаліся вельмі рэдка.

М. ЗАГОРСКАЯ, наш кар.

НАЗЫВАЕМ ПРАБЛЕМУ

Дружэнне з Вытворнымі

це. Па-рознаму гучала гэтае пытанне. Адно задавалі яго з жаданнем зразумець і дапамагчы, як рэдактар насценнай газеты «Vita» Саша Вінчэўскі: «Можна лепей распытаць пра ўсё ў групе?» Другія пазіралі са спакойным непараўменнем: «Нічога незвычайнага ў гэтым выпадку няма. Такіх студэнтаў, як Алена Сяржан — палова універсітэта», — разважаў Леанід Максімавіч Лук'яновіч. Трэція — з недаверам, як дзяўчаты з групы: «Цяжка тут ва ўсім разабрацца».

І толькі Аленіна мама да прычыны майго наведання адразу аднеслася вельмі сур'ёзна: «Як можна добра вучыцца, калі такія адносіны ў групе? Вось і зараз у пачатку сесіі карэспандэнта падаслаці».

Давялося запэўніваць яе ў тым, што група ніякага дачынення да майго прыходу не мае. Супакойваючы, паабяцала, што будзем разбірацца, усе рязам і ўважліва.

Чамусьці зусім не пра Алену і яе адносіны з групай думала, вяртаючыся дамоў. Спрабавала падабраць назву таму, што ляжала ў аснове канфлікту. І знайшла. Гэта — пратэст супраць тройкі як узроўню, тройкі як нормы ў студэнцкім асяроддзі. Канфлікт у другой групе траіага курса біялагічнага факультэта, дзе вучацца людзі, якія ні да адной справы не адносяцца аб'явава, не ўзнікнуць не мог.

На жаль, доўгі, вельмі доўгі час аб існаванні троечнікаў і, такім чынам, права на зняважлівыя адносіны да вучобы, мы мала гаварылі. Прытрымліваючыся няпісаных традыцый, лічылі «шэрасць» зусім не выключэннем, а самым што ні на ёсць неабходным правілам.

«Шэрасць» не загана?

ЕН ІСНУЕ (я не памылілася: не жыве, не вучыцца, а іменна існуе) на факультэце ўжо чацвёрты год. Не складае вершаў і пародый для «капуснікаў», не малюе насценных газет, не выступае ў канцэртах агітбрыгады, не ўдзельнічае ў студэнцкім тэатры мініцюр, не спявае, не іграе на гтары. Не чытае вершаў, не растрочае свае сілы, калі ўвесь курс змагаецца за першае месца ў спартыўных спаборніцтвах, скептычна паглядае на тых, хто займаецца грамадскімі справамі. Словам, выдатнай асобай назваць яго нельга. Ён і не прэтэндуе на тое, каб быць першым. Затое старанна наведвае заняткі (ніхто чамусьці не заўважае, што ў час лекцыі ён звычайна адпачывае на «камчатцы» ці займаецца гульнёй у «марскі бой») і, адсядзеўшы належны час за партай, са спакойным сумленнем вяртаецца ў інтэрнат.

Надыходзіць чарговая сесія. Сябры спяшаюцца ў бібліятэку, рыхтуюцца да экзаменаў. Ён з усмешкай кідае ім услед фразу накішталь таго, што вучоба нікуды не дзенецца. Традыцыйная тройка, нават двойка яго мала хваляюць: «Хіба ж выкладчык студэнта не зразумее? Не з другога, дык з трэцяга заходу «здавальняюча» паставіць».

І, дзіўная справа, гэтыя яго меркаванні амаль заўсёды спраўджаюцца.

з першага позірку не складаецца ўражання, што чалавек яна шчаслівы. Твар пануры, вочы без усмешкі. А ёй жа, Алене, потым у школе працаваць. Настаўнікам біялогіі і хіміі.

Скончыла школу з залатым медалём, ваганняў не было і, на думку Алены і яе мамы, быць не магло. Хіба толькі ў адным: як сумясіць любоў да прыроды і жаданне вучыць дзяцей? Нарэшце гэта ўдалося: паступіла на біялагічны факультэт універсітэта. Была ўпэўнена ў сваіх сілах і здольнасцях. Хаця чаму «была»? Яна і зараз у тым, што зможа працаваць настаўнікам, не сумняваецца.

— Мне гэта справа падабаецца, — знаходзіць галоўны аргумент Алена.

— Падручнік вывучыць у яе здольнасцей хопіць, — запэўнівае і яе мама.

Справа не ў падручніку, які сапраўды няцяжка, карыстаючыся зрэдку канспектам, пераказаць, і не ў жаданні працаваць, якое, не бяруся адмаўляць, у Алены ёсць. Ці будзе задавальненне ад працы? Калі я сустракаю дрынёвага ўрача, я думаю: а можа ў ім загінуў таленавіты вадзіцель трамвая? Або будаўнік? І жахліва робіцца ад такіх думак: гэта ж столькі людзей павінны пакутаваць з-за таго, што нехта не змог правільна выбраць свой шлях.

Алена расказвае, як я і прасіла, усё па парадку.

Здада адзін экзамен на выдатна. Паступіла. Першая «бульба». Першыя заняткі. Першая сесія. Яшчэ на семінарах і практычных занятках заўважыла, што вучыцца не так ужо і лёгка. Пакуль «наганяла» адно, выпускала з-пад увагі другое. Дзівілася: дзяўчаты паспывалі падрыхтавацца да заняткаў, а потым, у перапынку, абмяркоўвалі новыя кінафільмы, спрачаліся, быццам вучоба іх наогул не цікавіла, і атрымлівалі пяціркі. Яна ж з першых дзён акрамя кніг, падручнікаў і канспектаў нічога вакол не бачыла. І дома, і на занятках. А калі выходзіла адказваць, атрымлівалася, што ўсе словы некуды зніклі. Спачатку аўдыторыя спачувальна маўчала, спрабавала падказаць. Потым, мабыць, перагнаўшыся, што дапамога вынікаў не прыносіць, ставілася да яе адказаў аб'явава. З часам пачалі чуцца за спіной нядаворыя смяшкі. Тады Алена і зусім гудылася:

— Я вучыла ўсё. Здаецца, зразумела. Але адказаць не магу.

Далей — болей. У першую сесію давалася перажыць такое, ад чаго і зараз пры адным успаміне не па сабе робіцца. Яна, медалістка і гонар класа і школы, атрымала першую ў жыцці двойку. «Выпадковасць», — паспрабавала сцесціць сябе і апраўдацца перад іншымі. За першай сесіяй — другая, трэцяя. Выпадковасць ператварылася ў заканамернасць: у кожным семестры па гаму ці іншаму прадмету ёй ставілі «нездавальняюча». І калі б не вучыла! Такага сказаць пра яе ніхто не мог: адразу пасля заняткаў — за падручнікі. І ўсё роўна даводзілася спісваць, прасіць у выкладчыкаў хоць маленькую, але тройку.

Тым здаецца, ужо тады, на першым, другім курсах не шодзіла б затрымацца на хвілінку калі шылдачкі «біялагічны факультэт»

чым». Алена ўсяго гэтага не заўважала. Не насперажыла яе і тое, што другія дзяўчаты праводзілі заліковы ўрок адразу пасля першага пробнага, а ёй, каб увайсці ў рытм, спатрэбілася прарэцэпіраваць тры разы.

Яна настойвала на сваёй выключнасці. І калі апраўдала сябе тым, што клас дастаўся цяжкі. І калі даказвала, што праводзіць лабараторную работу ў класе не кожны практыкант адважыцца. Я спрабавала яе зразумець.

— А калі вучыць адказвае на двойку, ты не адчуваеш, што не маеш маральнага права яе паставіць?

— Я яшчэ нікому не ставіла дрынных адзнак.

На другую частку пытання адказу я не атрымала. А можа адказам былі наступныя словы:

— Хімію я заўсёды не надта любіла. Толькі выкладаць зусім іншая справа, чым вучыцца. Есць падручнікі, дапаможнікі. Ва ўніверсітэце, напэўна, не змагла б, а ў школе...

Толькі і ў школе часам здарэцца гаварыць пра тое, аб чым на старонках падручніка не напісана. Памятаеш, Алена, як мама расказвала пра твайго малодшага брата, які дзесяці ў дадатковай літаратуры вынайшаў пытанне і пацікавіўся, ці ведае яго настаўніца? Ты тады пасміхалася, магчыма, з бездапаможнасці маладога спецыяліста.

Пакуль што спрабуеш запэўніць сябе і іншых, што настаўніку не патрэбны ні талент, ні трывалыя веды. А хто казаў, што няздольны мастак горш за няздольнага педагога? Гэта толькі знешне-шчаслівая памылка сумнага нядушанніка, які навязвае сабе не сваю справу. Ці хопіць у цябе сілы зразумець гэта?

папярэдзіла Аленіна мама і спаслася на аўтарытэтнае меркаванне сакратара камсамольскай арганізацыі Гара Фаміна: «У гэтай групе, як нідзе, нездаровы клімат».

Група як група. Есць, зразумела, мікрагрупы. Самі дзяўчаты жартам падзяляюць сябе на тых, хто ўсё паспявае, і тых, хто з бібліятэкі не выходзіць. Нічога нездаровага. Паспрабуйце знайсці такую групу, дзе б раздзялялі ў тым ці іншым, падобнага на гэтае, не было.

Усе любяць музыку і, акрамя біялогіі, зразумела, цікавіцца многім іншым. У тэатр? Ходзяць. Не ўсёй групай, вядома: не ў школе ж вучацца. Разам? На перапынках і на маленькіх святах, дзе толькі свае, з групы. Калі члены персанальнай камісіі пачулі, што культурна-масавыя мерапрыемствы адбываюцца ў іх кожны тыдзень, усміхнуліся, нават някавата дзяўчатам стала, быццам ім не паверылі. Часам у лакой, дзе жыве камсорт Лілія Салаўёва, столькі гасцей алразу прыходзіць, што няма куды ўсіх пасадзіць. Толькі ім усё роўна: у цеснае, затое ўсе разам. Алена Тамковіч з гітарай, Жанна Станкевіч, Іра Карчынская, чалавек, які ўсё паспявае: і добра вучыцца, і фатаграфуе, і заўсёды ўсімхаецца. А Алена? Аднойчы сама прапанавала правесці вечар, прысвечаны памяці У. Высоцкага. З ёй згадзіліся: вядома ж, цікава. Прайшоў тыдзень, другі, трэці... «Я яшчэ не падрыхтавалася» — прасіла прабачэння Алена. Нарэшце чакаць адмовіліся.

— А пласцінкі да гэтага часу ляжаць у тумбацы, — скардзіцца невядома на каго Алена.

— Яны ўсе супраць яе, — дадае Аленіна мама. — Есць у групе некалькі чалавек, якім яна чамусьці не падабаецца, усе астатнія ідуць за імі.

Непаразумеці пачаліся (так мяр-

ТОЛЬКІ ФАКТ

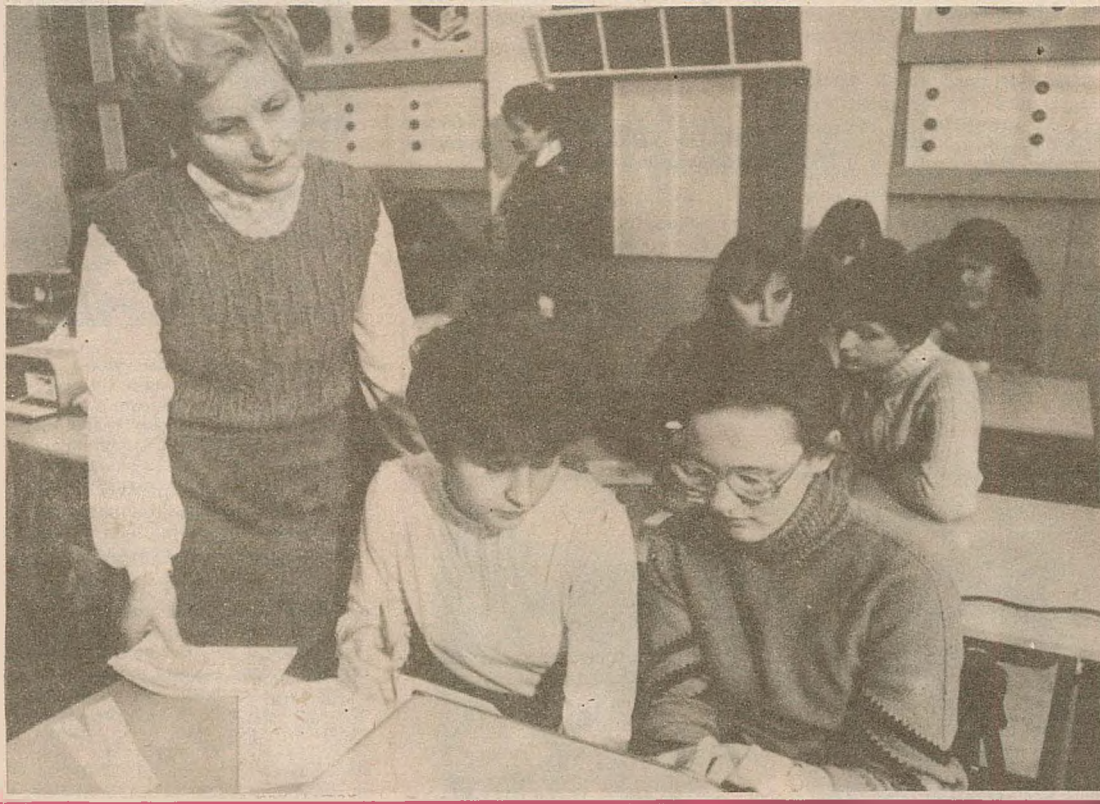
ТСН — «ЗЯЛЁНУЮ ВУЛІЦУ»

У НАВУЧАЛЬНЫМ працэсе філалагічнага факультэта з поспехам выкарыстоўваюцца машыны «Лінгва-1М». Сканструяваныя два гады назад у кабінце тэхнічных сродкаў навучання, машыны хутка набылі папулярнасць сярод выкладчыкаў і студэнтаў. Праца ў двух рэжымах: «тэрміроўка» і «кантроль», магчыма даць хуткую і аб'ектыўную ацэнку ведам, карэкціроўка, калі неабходна, адказу студэн-

та, дакладны ўлік падрыхтаванасці кожнага з працуючых па праграме — усё гэта зрабіла «Лінгва» незаменимым дапаможнікам выкладчыкаў-лінгвістаў. Піянерамі ў справе працы з машынамі сталі супрацоўнікі кафедры рускай мовы Марына Пятроўна Дубаграева і Франя Міхайлаўна Літвінка, выкладчыкі Тамара Васільеўна Сянюта і Валянціна Аляксандраўна Саніковіч, дацэнт Ірына Анатольеў-

на Рабчынская. Іменна ім прыйшлося перадаць цыфравыя падрыхтоўцы вучэбнага матэрыялу і складаць дзесяткі праграм па асноўных тэмах курса сучаснай рускай мовы. Вынікі работы станоўча адбіліся на вучэбным працэсе: павысілася цікавасць да вучэбнага матэрыялу і актыўнасць, інтэнсіўнасць правядзення заняткаў. Многія выкладчыкі зацікавіліся «педагагічнымі» магчымасцямі «Лінгвы». Машыны выдатна прайшлі выпрабаванне на занятках па лацінскай мове, рыхтуюцца праграмы па стараславянскай мове.

Фота і тэкст
Г. ЮРЧАНКІ.

Апошні тыдзень мая вестыбюль і калідоры філалагічнага корпуса былі ўвешаны аб'явамі і рэкламамі з маляўнічай абрэвіятурай «КОСЯ». Скарачэнне простае: кафедра агульнага і славянскага мовазнаўства; на факультэце праходзілі дні гэтай кафедры.

КАФЕДРА агульнага і славянскага мовазнаўства — самая маладая на філфаку (ёй 20 год), але ў яе ўжо ёсць дасягненні і традыцыі, якімі можна пахваліцца. З году ў год кафедра займае прызавыя месцы ў сацыялістычным спаборніцтве на факультэце. Тут працуюць 5 дактароў навук, 10 кандыдатаў і 2 выкладчыкі без вучонай ступені. На спецыяльна падрыхтаванай выстаўцы навуковых публікацый членаў кафедры можна было ўбачыць шматлікія артыкулы, вучэбныя дапаможнікі для студэнтаў. Сярод іх — калектыўныя працы «Агульнае мовазнаўства», «Уводзіны ў славянскую філалогію», падручнікі і манаграфіі А. Я. Супруна, Н. С. Мажэйкі, Б. А. Плотнікава і іншых членаў кафедры. Асобны стэнд быў прысвечаны сувязям вучоных з сярэдняй школай. У цэлым за час існавання кафедры яе супрацоўнікамі апублікавана 958 навуковых і вучэбна-метадычных прац.

Дні кафедры агульнага і славянскага мовазнаўства на філфаку пачаліся 26 мая. Пасля ўступнага слова дэкана факультэта дацэнта А. А. Волка адбылася актывная лекцыя загадкаў кафедры прафесара А. Я. Супруна «Духовны свет старажытных славян». Усіх нас, напэўна, цікавіць, у якіх матэрыяльных умовах жылі нашы непасрэдныя продкі: якую вопратку налілі, якія выкарыстоўвалі прылады працы. Але яшчэ цікавей пытанне аб іх духоўнай культуры: якія прапаставы ўяўленні былі ў старажытных славян, як разумелі яны ход часу, як фарміравалася ў іх сістэма абстрактных паняццяў і г. д. Усе гэтыя праблемы выклікалі жывую цікавасць у слухачоў.

У рамках дзён кафедры адбыліся два пасяджэнні кафедральнага навуковага семінара. На першым з іх быў заслуханы даклад прафесара Б. Ю. Нормана «Аб антрапаморфнасці чалавечай мовы, ці Калі б чалавек быў дыназаўрам». На выпадковае гэта другая, паўжартаўлівая назва: даклад спадабаўся б і аматарам фантастыкі. Гаворка ў ім ішла пра тыя ўласцівасці

торыі пытанні. У цэлым, думаецца, атрымаўся цікавы дыялог, у выніку якога ўзмацнілася атмасфера даверу паміж выкладчыкамі і студэнтамі, а ў кафедры з'явіліся новыя прыхільнікі. У рамках дзён кафедры адбыліся і іншыя цікавыя падзеі. На пасяджэнні студэнцкага лінгвістычнага гуртка выступілі з дакладамі студэнткі I курса Л. Міхневіч і А. Зяблю. Шматлікіх балельшчыкаў сабраў баскетбольны турнір, у якім каманда выкладчыкаў кафедры змагала

ДНІ КАФЕДРЫ

Малайчына, КОСЯ!

чалавечай мовы, якія вызначаюцца самой прыродай чалавека, яго канстытуцыяй, фізіялогіяй. А што калі б разумная істота мела іншыя анатамічныя і функцыянальныя характарыстыкі? Якой тады была б яе мова? Другі даклад на лінгвістычным семінары быў зроблены прафесарам Люблянскага ўніверсітэта (СФРЮ) Марцінай Арожэн. Госця кафедры расказала пра эпоху фарміравання славянскай літаратурнай мовы і пра тую барацьбу школ і плыняў, якая суправяджала гэты працэс.

Надзённыя праблемы метадыкі выкладання ў ВНУ шырока абмяркоўваліся на пасяджэнні «круглага стала» кафедры «Філалогія і сучасны свет», у якім разам з выкладчыкамі прынялі ўдзел выпускнікі мінулых гадоў, сённяшнія студэнты і замежныя стажыры.

Дух часу востра адчуваўся і на экспрэс-канферэнцыі выкладчыкаў кафедры для студэнтаў факультэта. Пытанні тут задаваліся самыя розныя і, як кажуць, «у лоб»: «Як разумеець на кафедры перабудову?», «Як вы працуеце над сабой?», «Ці неабходна прымушаць студэнтаў наведваць лекцыі?». Іншы раз пасля таго ці іншага пытання выкладчыку прыходзілася выціраць пот са лба, але бывала, што і выкладчык пераходзіў у наступленне і сам задаваў аўды-

торыі пытанні. У цэлым, думаецца, атрымаўся цікавы дыялог, у выніку якога ўзмацнілася атмасфера даверу паміж выкладчыкамі і студэнтамі, а ў кафедры з'явіліся новыя прыхільнікі.

У рамках дзён кафедры адбыліся і іншыя цікавыя падзеі. На пасяджэнні студэнцкага лінгвістычнага гуртка выступілі з дакладамі студэнткі I курса Л. Міхневіч і А. Зяблю. Шматлікіх балельшчыкаў сабраў баскетбольны турнір, у якім каманда выкладчыкаў кафедры змагала

ся з двума студэнцкімі зборнымі (адзначым у дужках — перамаглі выкладчыкі).

Апафеозам усіх гэтых мерапрыемстваў стаў вечар дружбы славянскіх народаў. Гэты вечар — адна з лепшых традыцый філфака, ён збірае не адну сотню глядачоў. Праграма канцэрта, якія вялі студэнты II курса С. Глебаў і У. Пілінога, уключала ў сябе шмат яркіх нумароў: песню на беларускай, польскай, балгарскай, чэшскай мовах, танцаў, сцэнак і інтэрмедый. У ім прымалі ўдзел і нашы госці з Балгарыі, Карэі, Ірака. Усё гэта дазваляе назваць мерапрыемства «вечарам інтэрнацыянальнай дружбы». Завяршыўся вечар спектаклем «Два браты» (аўтар тэксту дацэнт кафедры У. А. Карпаў), дзе ў гумарыстычнай форме расказваецца пра дзейнасць стваральнікаў славянскай азбукі Кірыла і Мэфодзія. Удзячная публіка доўга не адпускала са сцэны самадзейных артыстаў.

Услед за кафедрай беларускай літаратуры кафедра агульнага і славянскага мовазнаўства паказвае добры прыклад для пераймання іншым падраздзяленням філалагічнага факультэта. Дні кафедры — удалая форма актывізацыі навуковай, метадычнай і грамадска-выхаваўчай работы. Малайчына, КОСЯ!

У. ЖУРАВЕЛЬ.
Фота Г. ЮРЧАНКІ.

(Працаг.
Пачатак у № 20).

СТУДЗЕНЬ 1950 ГОДА. У кабінет друку паступіла навішшае для таго часу фотаабсталяванне, а ў лютым пачаў выдавацца рукапісны літаратурны часопіс «Журналіст».

У верасні студэнты працавалі на палетках калгаса імя Чкалава Дзяржынскага раёна. У кастрычніку журфакаўцы прынялі ўдзел у пасадцы дрэў у скверы ўніверсітэта.

СТУДЗЕНЬ 1951 ГОДА. Адбылося пасяджэнне навуковага студэнцкага гуртка журналісты-

тыйны сход філалагічнага факультэта заслухаў справаздачу камсамольскага бюро аддзялення журналістыкі «Аб палітыка-выхаваўчай рабоце сярод студэнтаў» і рэкамендаваў камсамольскаму бюро арганізаваць сустрэчы з былымі выпускнікамі аддзялення, якія працуюць у рэдакцыях газет.

1955 ГОД. ПЕРШАГА ВЕРАСНЯ. Да вучобы на аддзяленні журналістыкі прыступілі 25 студэнтаў, сярод якіх Б. Сачанка, Я. Сіпакоў і многія іншыя будучыя беларускія пісьменнікі.

4 СТУДЗЕНЯ, 1958 ГОД. На аддзяленні журналістыкі створа-

ЛЕТАПІС СТАНАЎЛЕННЯ старонкі дзённіка

кі, прысвечанае 50-годдзю ленинскай «Іскры». З дакладам «50 гадоў ленинскай «Іскры» выступіў старшы выкладчык Г. С. Акулаў, даклад на тэму «Мова і стыль ленинскай «Іскры» падрыхтаваў студэнт III курса А. Пальшэка. Для многіх студэнтаў чаканай стала сустрэча з адказным сакратаром, намеснікам рэдактара газеты «Правда». У канцы лютага на пасяджэнні студэнцкага навуковага гуртка быў абмеркаваны трэці нумар рукапіснага альманаха «Творчасць журналіста». А ў сакавіку адбылося асабістае каманднае першыняў універсітэта па штанзе. У ліку пераможцаў — студэнты аддзялення У. Бровікаў і В. Панамароў.

КРАСАВІК. Суботнікі і нядзельнікі па добраўпарадкаванню горада. Працавалі на аднаўленні вуліцы Савецкай (цяпер Ленинскай праспект), а таксама на разбіўцы сквераў каля вакзала і Операга тэатра. Тады ж на сходзе аддзялення журналістыкі абмяркоўвалася і была гарача падтрымана пастанова ЦК КП(б)Б «Аб аднаўленні і развіцці гарадской гаспадаркі і добраўпарадкаванні Мінска ў 1951 годзе». Супрацоўнікі і студэнты абавязаліся адпрацаваць на будаўніцтве новага студэнцкага інтэрната па вуліцы Свядлова не менш як 15 дзён. Працавалі з агенчыкам.

У красавіку абмяркоўваўся раман І. Мележа «Мінскі напрамак». Выступілі студэнты А. Лойка, І. Шыловіч, дацэнты М. І. Жыркевіч, М. Р. Ларчанка.

У сярэдзіне мая скончылася абарона дыпламных работ. Адна з лепшых адзначана дыпламнай Р. Булацкага «Пытанні камуністычнага выхавання працоўных у друку Заходніх абласцей Беларусі».

НАДЫШОЎ 1952 ГОД. У студзені гэтага года гарача абмяркоўваўся артыкул «Правды» «Яшчэ раз аб падрыхтоўцы кадраў журналістаў», надрукаваны 19 снежня 1951 года. Многа было выказана прапагоў па паляпшэнню вучэбнага працэсу на аддзяленні і выхаванню будучых журналістаў. 29 сакавіка адбыўся адкрыты партыйны сход філалагічнага факультэта, на якім заслуханы і абмеркаваны даклад А. Волка аб рабоце камсамольскай арганізацыі аддзялення журналістыкі. У пастанове адзначалася: «Лічыць галоўнай задачай камсамольскай арганізацыі аддзялення ўзмацненне дапамогі дэканату і партыйнай арганізацыі ў паляпшэнні вучэбна-выхаваўчай работы і барацьбе за павышэнне дысцыпліны камсамольцаў».

ГОД 1953. У лютым на Беларускае радыё прыйшла першая група студэнтаў-практыкантаў аддзялення журналістыкі. У канцы гэтага ж месяца на аддзяленні журналістыкі адбыўся чарговы семінар рэдактараў і членаў рэдакцыйных насаценных факультэцкіх газет.

З аглядам насценных газет выступілі адказныя за друк адкамітэта камсамола А. Апелінскай і Л. Севасцянячк. У красавіку выйшаў першы «Літаратурны выпуск» насценнай газеты «За прадаваў навуку». 1954 ГОД. ЛІСТАПАД. Жура-

на партыйная арганізацыя. У красавіку на партбюро філалагічнага факультэта было разгледжана пытанне «Аб стане і мерах па паляпшэнню навукова-даследчай работы на факультэце». Адзначалася, што кафедра тэорыі і практыкі партыйна-савецкага друку падрыхтавала на агульнаўніверсітэцкую канферэнцыю, прысвечаную 40-годдзю Вялікага Кастрычніка, два даклады. У снежні 1958 года выйшаў з друку дапаможнік М. Я. Цікоцкага «Некаторыя выпадкі стылістыкі выкарыстання сінтаксічных сродкаў беларускай мовы». Ён быў разлічаны на практыкаў друку.

З 1 верасня 1959 года аддзяленне журналістыкі пачало работу ў адпаведнасці з новым вучэбным планам, які прадугледжваў правядзенне ўжо на першым курсе заняткаў па спецыяльных дысцыплінах. Пачалі лічыцца абавязковымі машынапіс і фотасправа. З'явіўся і новы тып дыпламных работ — творчыя. У якасці дыпламнай работы можна было прадставіць асабісты матэрыялы, апублікаваныя ў друку. Была ўведзена спецыялізацыя па радыёвяшчанню і тэлебачанню. У кастрычніку 1959 года выйшаў у свет першы нумар вучэбнай газеты «Журналіст», падрыхтаваны студэнтамі 5-га курса пад кіраўніцтвам дацэнта М. С. Зырніцкага. А ў снежні факультэт змог прачытаць насценную газету на нямецкай мове пад назвай «Рэха». Рэдактарам яе была студэнтка III курса Т. Харавец, афармляў нумар У. Халіп.

ЛІСТАПАД. 1960 ГОД. Асноўная ўвага была нададзена ўсталяванню цесных сувязей з Саюзам журналістаў БССР, іншымі творчымі арганізацыямі.

У снежні выйшаў у свет зборнік нарысаў М. Я. Цікоцкага «З гісторыі беларускай журналістыкі XIX стагоддзя». У іх аўтар расказваў аб першых беларускіх перадыдных выданнях.

ГОД 1961. Паездка студэнтаў IV курса ў Маскву. Наведанне рэдакцыі цэнтральных газет «Правда», «Известия», «Літаратурная газета».

У сакавіку ўвесь факультэт абмяркоўваў разам з аўтарам І. П. Шамякіным кнігу «Трывожнае шчасце». Тады ж члены навукова-даследчага гуртка аддзялення правялі вечар, прысвечаны 60-годдзю выхаду першага нумара газеты «Іскра».

9 КАСТРЫЧНІКА, 1961 ГОД. Сустрэча з карэспандэнтамі ТАСС. З асаблівай увагай слухалі прысутныя выступленне А. Рахманінава, аўтара першых рэпартажаў з касмадрома, адкуль падняўся ўвесь першы чалавек. Праз шэсць дзён — навуковая канферэнцыя па кнізе Джона Рыда «Дзесяць дзён, якія ўскаліхнулі Дэзэа».

ЛІСТАПАД. Вечар, прысвечаны 75-годдзю з дня нараджэння Самуіла Якаўлевіча Маршака. Урачысты сход да дня нараджэння народнага паэта Беларусі Я. Коласа.

Р. БУЛАЦКІ,
прафесар.

(Заканчэнне ў наступным нумары).

РАЖЖОВЫ РАНАК

НАШЫ ДЭБЮТЫ

КОНКУРС ВЕРША

ТАМУ, ХТО ўважліва сочыць за маладой беларускай паэзіяй, відаць, ужо знаёма імя Міраслава Шайбака. Вершы яго друкаваліся ў штодзённым «Літаратура і мастацтва», газеце «Чырвоная змена», у калектыўных зборніках «Вусны» і «Маладыя галасы». Незвычайнасць яго вершаў у іх форме (М. Шайбак піша хоку). Тут трэба агаварыцца: незвычайныя яны для беларускай літаратуры, бо, скажам, у Прыбалтыцы хоку ўсё больш і больш займаюць старонкі паэтычных кніжак. Хоку (або хайку) — трохрадковы манастрафічны верш у японскай паэзіі. У ім адсутнічае рыфма, але захоўваецца колькасць складоў у радках: у першым і трэцім — пяць, у другім — сем. Для хоку характэрна вобразная лаканічнасць і дакладнасць выказвання.

У Вольгі Нормынай сённяшняя падборка — першае выступленне ў друку. Пішам гэта не для таго, каб чытачы рабілі нейкую сідку пры вызначэнні якасці твораў маладога аўтара. Прыхільнікі яе творчасці, думасца, абавязкова будуць. Сёння чытачы «Беларускага ўніверсітэта» упер-

шыню змогуць пазнаёміцца з вершамі Сяргея Красоўскага. Напэўна, не ўсе яны выклічуць ухваленне, не з усіх можна пагадзіцца, але... С. Красоўскі шукае свой стыль, свае тэмы, сваё рэчышча.

Да сказанага дададзім, што сённяшняя дэбютанты вучацца на філалагічным факультэце: М. Шайбак — на другім курсе, В. Нормына — на пятым, С. Красоўскі — на першым.

Мы запрашаем усіх аматараў паэзіі прыняць удзел у конкурсе на вызначэнне лепшага аўтара верша, змешчанага на літаратурнай старонцы. Для гэтага неабходна напісаць, хто з маладых паэтаў вам больш спадабаўся і чаму, а таксама які з прапанаваных ім вершаў вы лічыце самым цікавым. Конкурс пройдзе ў некалькі тураў. Маладыя паэты (пераможцы) прымуць удзел у заключным туры на званне аўтара лепшага верша года. Прозвішчы чытачоў, удзельнікаў конкурсу будуць апублікаваны, а іх лісты выкарыстаны ў наступных выпусках «Ружовага ранку».

Алесь БАДАК,
студэнт філалагічнага факультэта.

Юрый ЮРКАВЕЦ

У каго чатыры вокі...

У ДЗЯЦІНСТВЕ я вельмі пакутаваў праз акуллары. Варта мне было з'явіцца ў дзверы, як з усіх бакоў чулася:
— Акулларык! Акулларык! Гэй, акулларык!

Асабліва дапякаў мяне суседскі Пецька, які вылучаўся страшэнным вынаходніцтвам.

— У каго чатыры вочы, тот похаж на водолаза! — крычаў, адбегшыся на бяспечную адлегласць. Пецька і, адступіўшы на ўсякі выпадак, яшчэ на некалькі крокаў, дадаваў: — Чатыры вокі і ні ў адным — сумлення.

У мяне ад крыўды выступалі слезы, самі сціскаліся кулакi, і я кідаўся ў бойку да крыўдзіцеля.

Усе хлапчукі ў нашым двары марылі стаць лётчыкамі, касманаўтамі і капітанаі. Толькі я, няшчасны, не мог дазволіць сабе гэткай раскошы і вымушаны быў сціпа задавальнацца пасадай бухгалтара, якую прарочылі ўсе навокал.

Ішоў час. Акуллары перасталі быць рэдкасцю сярод маіх ровеснікаў. І з узростам я нечакана заўважыў, што акуллары даюць мне некаторыя перавагі перад іншымі, «безакуллярнымі» грамадзянамі. Так, у незнамай кампаніі мне не патрэбна было адкрываць рот, каб мяне прынялі за разумнага, інтэлігентнага чалавека і цікавага суб'ядседніка. Да мяне на вуліцы звярталіся з сур'ёзнымі пытаннямі прахожыя і ветліва абыходзілі кантралёры ў трамваях. Ва ўніверсітэце мне варта было толькі падняць разумныя, схаваныя за дыяфрэмамі шкельцамі вочы, як прафесары ставілі мне «выдатна». Мая жонка з першага погляду вырашыла, што я начытаны, сур'ёзны і перспектывны. Адказныя асобы, чый рассеяны важнымі дзяржаўнымі справамі позірк не фіксуе простых смяротных, уважліва выслухоўвалі. А нядаўна, гуляючы па бульвары, я сустрэў свайго былога мучыцеля Пецьку. Пальсеўшы і пастарэўшы, Пецька таропка семінаў кудысьці па справах. Пад пахай у яго тырчала канторская папка, а на носе, пабліскаваючы лінзамі, сядзелі акуллары...

Але адкуль мы возьмем сілы пражыць сумленна гэтак шмат жыцця!

З балгарскай мовы пераклала
Марына АБРАГІМОВІЧ.

Міраслаў ШАЙБАК

Хоку

Бетон аблокаў.
Ці зможа вежавы кран
Падняць небакрай?

Колькі кастрыцы!
На белым грыбе слімак
Адпачывае.

Шклянка ля крыжа
На вясковых могілках
Збірае лісце.

Руіны мура.
Вызваліў вецер цябе,
Магутны валун.

Гарбаты жучок,
На сваіх плячах схаваў
Лёгка крылы.

На ўсмешцы-крыжы
У душы маёй распят
Задушаны крык.

Здароў, землякі!
На слупе пры дарозе
Рэжу слова «МІНСК».

Сяргей КРАСОЎСКІ

Нібыта перад самым сконам,
Так утрапена і так упарта
Ухапіўся салавей за песню,
Хоць горла ўжо летась
Не слухалася яго.
Са шчымыліва-пранізлівым болям
У кволах, сухотных грудзях,
Наколькі выстачала змогі,
Усё высільваўся, спяваў.
Небарака. Усё
Аніак не дацяміць,
Што песня ягоная
Зусім ужо не тая,
Якую людзі калісьці
Выходзілі слухаць
Замгленымі адвячоркамі.
Цяпер жа
Горш ад буслінага
Шурпаты клёкат
Штораз бянтэжыў чаек.
Але
Бязглузда-узніслы
Ён — самазабыўна працягваў
Безвач перачы:
«Сёння, нарэшце,
Голас мой
Так
Загучаў упершыню! —
Трапяткой,
Срэбнагучнай жалейкаю».

Да Радзімы — думкі мае,
Да зямлі, якой не пакінуць,
Дзе спагаднага болю стае
Кожнаму ў цяжкую гадзіну.
Дзе буслы ў нябёсах — твае,
Дзе дрэвы — прамыя, бы людзі,
Дзе шчырасць са мной не памрэ,
Адданаць сынаву не агудзяць,
Есць Радзіма і думкі мае...

Драгамір АСЕНАВУ.

А думалі,
што часу хопіць нам з табой,
каб гэты свет забытыя паправіць!
Цяпер мне кажа жорсткая

Рашка СТОЙКАЎ

што час, як кроў,
мінае безваротна.
І трэба нарадзіцца нам нанова!

Ольга НОРИНА

Было...
Отзвенело и ушло.
В памяти же краски не поблекли.
Я не плачу!
Дождь заплакал стёкла,
Просто я глядела сквозь стекло.

Вернись! Олять февраль и
ледяной карниз.
Вернись! Я всё ещё верна тебе,
вернись!
Вернись! Меня неумолимо тянет
вниз.
Вернись! Я больше не пишу
стихи, вернись!
Вернись!
Я примитивна и проста, как чуж.
Вернись!
Пускай всё это — глупости и
ложь.
Вернись и мир посей в моём
дому!
Вернись!
Я никогда обратно не приму.

Ці лёгка быць маладым?

ПАСЛЯ СЕАНСА

МЫ БЫЛО ПАЧАЛІ адвекца ад фільмаў-падзей. Тых, якія прымушаюць па-новаму востра ўспрымаць дзень сённяшні. Стушавалася мастацтва, якое ўзрушае, гаварыла не ў поўны голас. І вось прарвалася зноў, выказаўшы незваротную патрэбнасць часу перамен у праўдзе. Пачало сваю ўсёачышчаючую працу «Пакаянне» Т. Абуладзэ, стужка, якая страшнула ўсё наша ўяўленне пра магчымае ў мастацтве. З'явіўся «Плюмбум, ці Небяспечная гульня» В. Абдраштытава, фільм складаны, але абсалютна неабходны сёння.

І, нарэшце, дакументальны фільм латышкага рэжысёра Юрыса Падніека — «Ці лёгка быць маладым?»
«Металічны рок», зманлівае «прывабнасць» наркотыкаў, пошук выйсця з адзіноцтва, сутаргавае імкненне самасцвярдзіцца, хая б за кошт панкаўскіх цацак. Ажыятаж тысячага натоўпу на канцэрце рок-ансамбля — і выбух эмоцый і энергіі пасля канцэрта на электрычку. Шэсце панкаў — і самотны, заспаны позірк аднаго з іх, выхалены буйным планам.

Ні ў чым не ліслівіць рэжысёр сваім юным суб'ядседнікам — героям фільма. У кожнай масавай маладзёжнай хвалі выяўляе ён жорсткі і няўхільны зыход — тупік. Ужо якім толькі адзіным, захопленым, маналітным выглядае натоўп прыхільнікаў хард-року! Але вольны і сям'я вагона разадранай электрычкі — і толькі сям'я з паўтары сотні «раздурзыхся» трымаюць адказ перад судом. Астатнія, як гаворыцца на цяперашнім сленгу, «вылінялі».

ён у сваім «рамястве», знішчаючы у ім усё натуральнае ў душы. У яго васемнаццаць гадоў.

Смеласць і духоўная вышыня рэжысёра Падніека ў тым, што ён не выносіць ніводнага прысуду, ушываецца ў маладзёжныя праблемы як ў свае, кроўныя. А галоўнае — хоча і ўмее зазірнуць у вочы, душы юных.

І што ж? За шчыльнай кароткай бездухоўнасці выяўляецца безабароннасць, сум, адчайны пошук выйсця. Гэта пачаткі — калі і не добрыя, то абяцаючыя дабраўню. Пры адной рашаючай умове — разуменні гэтага свету. Дэфіцыт, пагражаючы нам дэфіцыт разумення. Але і гэты дэфіцыт разумення — толькі частка праблемы. Дарослыя прывычаліся не толькі ў нараканнях, але і ў дзяржурных пахвалах маладым.

Стваральнікі стужкі ўмеюць паказаць, што нават самыя безнадзейныя ў маладзёжным асяроддзі могуць думаць нечакана і востра. І можа ўпершыню з экрану мы чуем: «Вы нас такімі зрабілі сваім двудушам, хлусей». Ранняя прыстасаванасць маладых, якія ўмеюць віртуозна іграць любую ролю — ад цацы да хулігана. І пра гэта шчыра заяўляюць героі стужкі Падніека: «Гэта ж сто працэнтаў: у школе я адзін, сярод сяброў — іншы».

Кінадакументаліст Юрыс Падніекс зрабіў важную рэч. ён даў ўпершыню магчымаць гаварыць з экрану моладзі, што яна думае, на роўных. Гэты фільм дае рэдкую магчымаць дарослым паўтарчы са сваімі дзецьмі шчыра, убацьчы, якія яны ёсць на самай справе.

Стужка «Ці лёгка быць маладым?» стала своеасаблівым маналагам сучаснай моладзі пра свае праблемы і сувязі з жыццём грамадства. Магчыма, многае ў фільме выклікае спрэчкі, розначытанне. Адно безумоўна — для чалавека, які думае, сустрэча з гэтай стужкай не пройдзе бясследна.

У. БАБАРЫКА,
кінааператар,
студэнт-завочнік
факультэта журналістыкі.

БЕЛАРУСКІ
УНІВЕРСІТЭТ

Цана 2 кап.
Мінская паліграфічная фабрыка
«Чырвоная зорка» МВПА
імя Я. Коласа.
Зак. 1585.
11 чэрвеня 1987 г.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСІ-
ТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБ-
РУЙСКАЯ, 9, ПАВЕРХ 4,
ПАКОІ 74-75.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

Рэдактар
В. П. ВАРАБ'ЕЎ.